

Elektronické dokumenty

Elektronický dokument

S rozvojem informační společnosti stoupá i rozsah používání elektronických dokumentů, které jsou základními nositeli fixovaného stavu určité informace v daném časovém okamžiku.

Může elektronický dokument ve všech případech nahradit běžný fyzický dokument?

Právní úprava elektronických dokumentů

Aktuální definice elektronického dokumentu je uvedena v nařízení č. 910/2014.

Podle této definice se elektronickým dokumentem rozumí *„jakýkoli obsah uchovávaný v elektronické podobě, zejména jako text nebo zvuková, vizuální nebo audiovizuální nahrávka“*.

Citované nařízení je právním předpisem, který je závazný v celém rozsahu a přímo použitelný ve všech členských státech Evropské unie. Pouhý fakt, že je dokument v elektronické podobě, nesmí být důvodem k odmítnutí jeho přijetí jako důkazu u soudu nebo správním řízením.

Doručování elektronického dokumentu

Elektronický dokument musí splňovat celou řadu podmínek. Nejdůležitější z nich je **neměnnost**, dále schopnost prokázat, **že** daná **komunikace proběhla**, **mezi kým** proběhla **a kdy**.

Mezi nejznámější a nejpoužívanější způsoby patří:

- Elektronická pošta,
- datové schránky,
- transakční portály,
- služby založené na Blockchainu...

Uchovávání elektronických dokumentů

Pro nejtypičtější statické textové dokumenty a statické kombinované textové a obrazové dokumenty je určen datový formát **Portable Document Format/Archive (PDF/A)**. Norma **PDF/A** byla vytvořena právě pro účely dlouhodobé archivace elektronických dokumentů. Jinými slovy jde o veřejnou normu, která specifikuje takové datové objekty v rámci formátu PDF a taková pravidla jejich popisu, které odpovídají potřebám dlouhodobého archivování a **zachování nezávislosti na hardwaru, na operačním systému a na konkrétní aplikaci.**

Elektronický podpis

- Elektronický podpis (též digitální podpis) je v informatice označení specifických dat, které v počítači nahrazují klasický vlastnoruční podpis, respektive ověřený podpis (úředně ověřený podpis).
- Je připojen k datové zprávě nebo je s ní logicky spojen, takže umožňuje ověření totožnosti podepsané osoby ve vztahu k datové zprávě.
- Elektronický podpis je prostředek k tomu, jak v anonymním světě internetu ověřit totožnost odesílatele.
- Z právního hlediska je elektronický podpis definován jako data v elektronické podobě, která jsou připojena k jiným datům v elektronické podobě nebo jsou s nimi logicky spojena a která podepisující osoba používá k podepsání.
- Elektronický podpis je vytvořen pro konkrétní data a je možné pomocí počítače ověřit, zda je platný a zda jsou data v té podobě, ve které byla podepsána.
- Součástí elektronického podpisu je identifikace toho, kdo podpis vytvořil.
- Ověření elektronického podpisu zahrnuje kromě matematických operací i přenos důvěry z důvěryhodné třetí strany na tvůrce podpisu a následně na důvěryhodnost elektronicky podepsaného dokumentu.
- Pro ověření důvěryhodnosti se využívá digitální certifikát, vydaný certifikační autoritou.

Elektronický podpis

- Elektronický podpis (též digitální podpis) je v informatice označení specifických dat, které v počítači nahrazují klasický vlastnoruční podpis, respektive ověřený podpis (úředně ověřený podpis).
- Je připojen k datové zprávě nebo je s ní logicky spojen, takže umožňuje ověření totožnosti podepsané osoby ve vztahu k datové zprávě.
- Elektronický podpis je prostředek k tomu, jak v anonymním světě internetu ověřit totožnost odesílatele.
- Z právního hlediska je elektronický podpis definován jako data v elektronické podobě, která jsou připojena k jiným datům v elektronické podobě nebo jsou s nimi logicky spojena a která podepisující osoba používá k podepsání.
- Elektronický podpis je vytvořen pro konkrétní data a je možné pomocí počítače ověřit, zda je platný a zda jsou data v té podobě, ve které byla podepsána.
- Součástí elektronického podpisu je identifikace toho, kdo podpis vytvořil.
- Ověření elektronického podpisu zahrnuje kromě matematických operací i přenos důvěry z důvěryhodné třetí strany na tvůrce podpisu a následně na důvěryhodnost elektronicky podepsaného dokumentu.
- Pro ověření důvěryhodnosti se využívá digitální certifikát, vydaný certifikační autoritou.

Vlastnosti elektronického podpisu

Autenticita

- Lze ověřit identitu subjektu, kterému patří elektronický podpis.
- Autenticita je realizována pomocí přenosu důvěry.

Integrita

- Lze prokázat, že od vytvoření elektronického podpisu nedošlo k žádné změně v podepsaném dokumentu, tj. že dokument (podepsaný soubor) není úmyslně či neúmyslně poškozen.

Vlastnosti elektronického podpisu

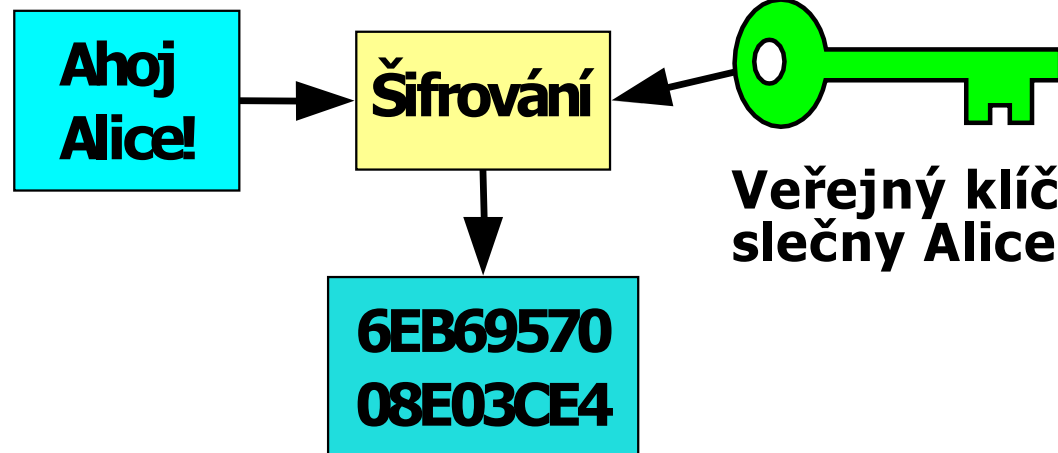
Nepopiratelnost

- Autor nemůže tvrdit, že elektronický podpis příslušný k dokumentu nevytvořil.
- Pro vytvoření elektronického podpisu je potřeba privátní klíč, který je těsně svázán s veřejným klíčem, pomocí kterého dochází k matematickému ověření elektronického podpisu.
- Bez přístupu k privátnímu klíči nelze elektronický podpis vytvořit a ověření elektronického podpisu může být provedeno jen veřejným klíčem, který k němu patří.

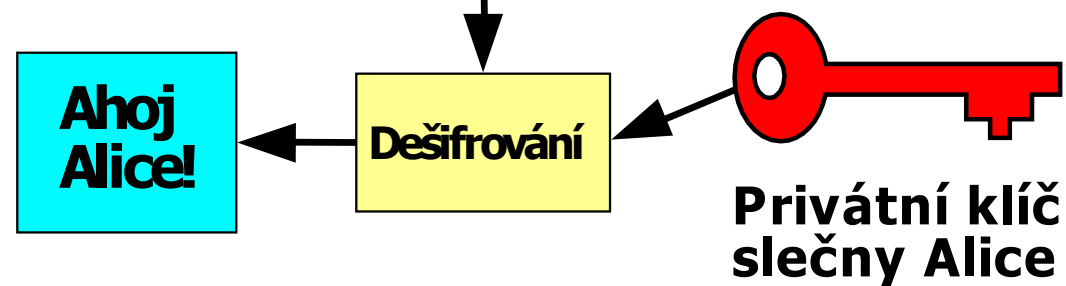
Časové ukotvení

- Elektronický podpis může obsahovat časové razítko, které prokazuje datum a čas podepsání dokumentu.
- Časové razítko vydává důvěryhodná třetí strana, a protože je součástí elektronického podpisu, lze ji ověřit stejným postupem, jako elektronický podepsaný dokument.

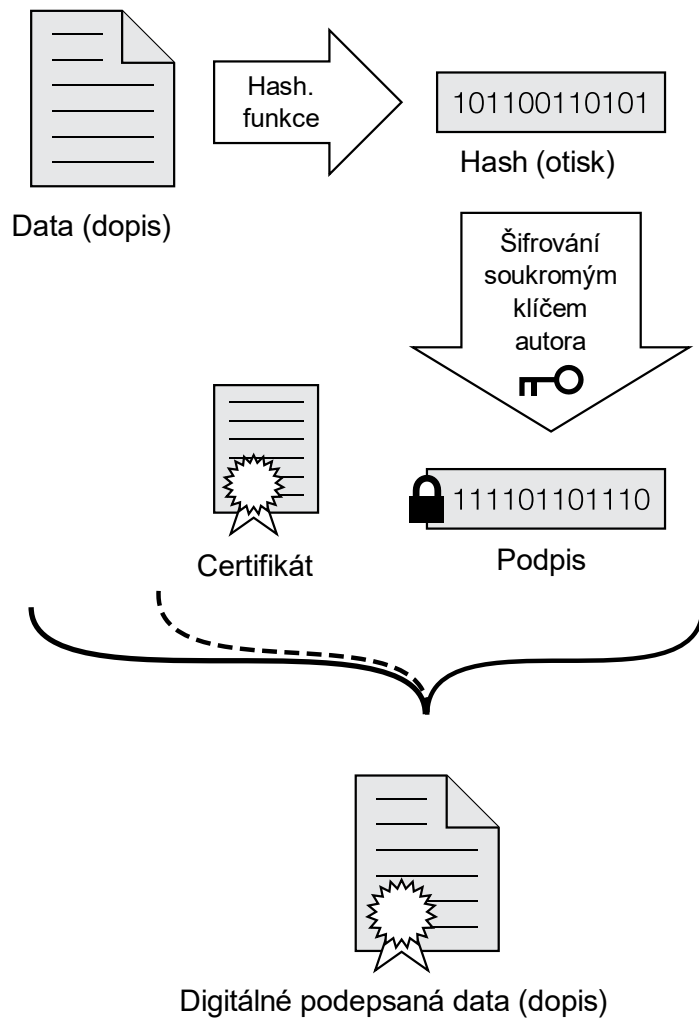
Bob

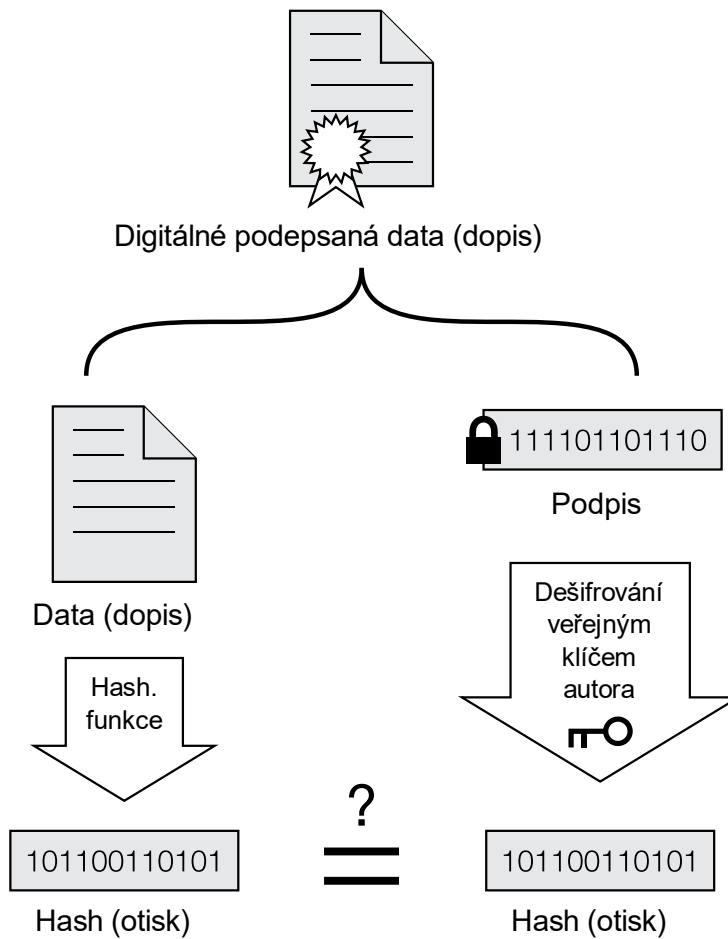
Alice

Podepsání

Ověření

Rovnají-li se otisky, podpis dat (dopisu) je ověřen.

Získání elektronického podpisu

1. Rozmyslím si, v jakém právním vztahu budu se svým certifikátem vystupovat.
2. Připravím si smlouvu a dokumentaci ve dvojím vyhotovení.
3. Pokud chci kvalifikovaný elektronický podpis, objednám si kvalifikovaný prostředek na www.postshop.cz
4. Vygeneruji si žádost o certifikát pomocí aplikace [iSignum](#).
5. S dokumenty, vygenerovaným číslem žádosti (ID žádosti) a dokladem totožnosti pro vydání certifikátu se vydám na pobočku ČP se službou Czech POINT nebo my přijedeme za Vámi!
6. Na zadaný e-mail Vám po návštěvě pobočky dorazí informace o vydání certifikátu. Nainstalujte ho dle zaslaných pokynů. Případně nahlédněte do sekce Návodů
7. Hotovo

Použití elektronického podpisu

- Při podání přehledu o příjmech a výdajích OSVČ
- Při elektronické komunikaci se státní správou
- Při elektronické komunikaci s krajskými a městskými úřady
- Při elektronické komunikaci se zdravotními pojišťovnami
- Při žádosti o sociální dávky
- Při podávání žádostí o dotace EU
- Při použití datové schránky
- Při podepisování faktur
- Jako elektronický podpis PDF dokumentů

Omezení elektronického podpisu

- Nevýhodou certifikátů je jejich **omezená platnost**. Prošlý certifikát by totiž zapříčinil neplatnost podpisu, a je proto nezbytné, aby byla platnost certifikátu každý rok prodloužena.
- **Veřejné CA postrádají akreditaci**, která je potřeba např. pro komunikaci se státní správou. Akreditované certifikáty mohou vydat pouze akreditované subjekty.

Úrovně elektronických podpisů

- **Zaručený elektronický podpis**
- **Uznávaný elektronický podpis**
- **Kvalifikovaný elektronický podpis**
- **Jiné typy elektronických podpisů**

Úrovně elektronických podpisů

Zaručený elektronický podpis

- Jedná se o elektronický podpis, který je vytvořen na základě soukromého klíče a k němu náležícímu certifikátu.
- Použitý certifikát nemusí splňovat žádné speciální náležitosti a může tedy být vydán jakoukoli certifikační autoritou, nebo může být tzv. self-signed.

Úrovně elektronických podpisů

Uznávaný elektronický podpis

- Jedná se o zaručený elektronický podpis, k jeho vytvoření byl navíc použit tzv. kvalifikovaný certifikát.
- Takový certifikát vydávají za úplatu kvalifikované certifikační authority.

Úrovně elektronických podpisů

Kvalifikovaný elektronický podpis

- Jedná se o nejvyšší úroveň elektronického podpisu.
- Základem je opět zaručený podpis a pro vytvoření této úrovně elektronického podpisu musí podepisující disponovat kvalifikovaným certifikátem a dále musí disponovat kvalifikovaným prostředkem pro vytváření elektronických podpisů, na kterém je uložen soukromý klíč podepisujícího.

Úrovně elektronických podpisů

Jiné typy elektronických podpisů

- Jedná se o takové elektronické podpisy, které nejsou vytvořeny dle principů asymetrické kryptografie, ale ze své podstaty jsou stále elektronické. V praxi se jedná např. o:
 - Biometrické podpisy,
 - Jméno a příjmení v patičce emailu,
 - Naskenovaný obrázek vlastnoručního podpisu, apod.

Certifikáty

- Podle zákona certifikát vystavuje poskytovatel certifikačních služeb, což je soukromoprávní subjekt, poskytující službu spočívající v propojení fyzické osoby s jejím veřejným klíčem prostřednictvím tzv. certifikátu.
- Certifikátem zaručuje, že veřejný klíč patří opravdu tomu, kdo je označen jako jeho vlastník.
- Certifikát je tedy také elektronický dokument, který k tomu, aby mohl sloužit svému účelu, musí být elektronicky podepsán poskytovatelem certifikačních služeb. (Tím je chráněn jeho obsah proti zásahu podobně, jako jiné podepsané elektronické dokumenty.)
- Může dokonce existovat více certifikátů, má-li osoba více dvojic klíčů, určených pro různé příležitosti. Jeden jako soukromá osoba, jeden jako statutární představitel firmy, jeden jako člen zájmového spolku apod.
- Certifikát může obsahovat i pověření osoby nebo limit transakcí, které lze takto podepsat.

Poskytovatelé certifikačních služeb

Akreditované certifikační authority

- Tyto certifikáty, které mohou pochopitelně vydat pouze akreditované subjekty, mají nejširší možnost použití.
- Samostatný proces akreditace nám zaručuje velice dobrou jistotu zejména o bezpečnosti takových certifikátů a o tom, poskytovatel disponuje dostatečnými prostředky na krytí případných škod.

Veřejné CA

- Do další skupiny spadají certifikační authority, které sice nemají akreditaci, ale nabízejí své certifikační služby veřejnosti.

Soukromé CA

- Typické je, že tyto authority nevydávají certifikáty široké veřejnosti.
- Certifikáty jsou vydávány pro potřeby organizace, nebo jejich partnerů klientů apod.

Zabezpečení dat před zneužitím a před ztrátou

Zabezpečení dat před zneužitím

- Zničení (skartace, spalování)
- Autorizovaný přístup – bezpečnostní politika firmy
- Hesla
- Biometrie
- Nároky na ochranu dat rostou s množstvím uživatelů a interaktivitou jejich práce.

Zabezpečení dat před ztrátou

- Zálohování
- Distribuovaná báze dat X Centralizovaná báze dat
- Cloudy